

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre. . . . 6 kor.
Egyes szám 20 fillér.

Megjelenik minden hó
1-ső és 15-ik napján.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városháza, földszint 8. szám.
Ide kerülj a kéziratokat.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
Irodája. Ide küldendők az elő-
fizetési díjak és hírdetések.

== KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY. ==

Főszerkesztő: Dr. K. TÓTH MIHÁLY tanácsnok. ♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS főlevéltáros, tb. tanácsnok.

18,251—1914.

Városi tanács határozata a hadiszol- gálatra behívottak ellátása tárgyában.

A városi Tanács mérlegelve azon körülményt, hogy városunk tiszti-karából ezideig hadiszolgálatra heten hivattak be olyanok, kik a katonaságnál a havidíjasok sorába tartoznak és ezeknek túlnyomó része nagy családdal bír és oly szegény anyagi körülmények közt vannak, hogy polgári illetményeik, illetve tisztviselői javadalmuk elvonása folytán hátrahagyott családok esetleg nélkülözést szenvednének, — nehogy a haza védelmére hadba vonultak itthon maradt családjuk megélhetése miatt aggódalmat szenvedjenek: kimondja és elhatározza, hogy ugy a havidíjas, mint legénységi állományba tartozó, mozgósítás folytán tényleges katonai szolgálatra bevonult végleges alkalmazásban lévő nyugdíj-jogosultsággal bíró városi tisztviselők, alkalmazottak és szolgák fizetés természetével bíró polgári illetményeik, vagyis a várostól élvezett javadalmazásuk élvezetében meghagyatnak, ezen kívül a családi pótlékot, az idevonatkozó szabályrendeletben foglaltak szem előtt tartásával, az arra jogosítottak megtartják, ugyszintén akik nősek, vagy akiknek gyermekük van és háztartást visznek, a lakáspénzt is élvezik, a többiek azonban a lakáspénzt katonai szolgálatuk tartamára elveszítik.

Az ideiglenesen alkalmazott díjnokok, rendőrök és hajduk a katonai segélydíj és eddig élvezett polgári illetményeik közötti különbözetet nyerik, míg a városi szolgák, munkások és a vállalatoknál alkalmazottak családi körülményeikhez képest részesíttetnek segélyben. A tiszti legények felvétele és elbocsátása az illető tisztviselő joga lévén: azon, mozgósítás folytán katonai

szolgálatra behívott tiszti legény fizetését, kiknek neve az illető tisztviselő által nem töröltetett: a tiszti legény felesége által alírt nyugtára ki kell adni.

Általában mindaddig, amíg a bevonult polgári illetményének a tényleges, katonai szolgálat tartama alatt való felvételére meghatalmazottat ki nem jelöl, az illetményt a kellő óvatossággal szem előtt tartásával annak a családnak a kezéhez és nyugtájára lehet kifizetni, akinek az eltartásáról a bevonult tartozott gondoskodni és akinek a bevonulthoz való viszonyánál fogva vélelmezhető, hogy az illetmény felvételére ő lenne felhatalmazható.

A nyugdíjjogosultak kimutatását kiadja a Tanács a számvétségnek azon felhívással, hogy az ott kitüntetett tisztviselők, alkalmazottak és szolgák fizetését továbbra is folyósítsa, illetve az arra jogosultakat nyugtájára fizesse ki.

Egyszermind a beérkezett kimutatásokat kiadja a Tanács az illető osztályvezetőknek (üzemek, vállalatok vezetőinek) azon felhívással, hogy a mozgósítás folytán katonai szolgálatra behívott nyugdíjjogosultak neve után azt, hogy családdal bíró-e? vagy nőlten? tüntessék ki a végett, hogy a lakbérilletmény be, vagy be nem szüntetésére intézkedés legyen tehető.

A nem nyugdíjjogosultaknál is ki kell tüntetni, hogy az illető hagyott-e itthon család? lakhelye hol van? a katonai segélyösszeg adása iránt jelentkezett-e? s ha nem, miért nem jelentkezett? az így kipótoló kimutatások ide a *folyó évi szeptember 5-ig* beterjesztendők.

Felhívja továbbá a Tanács a vállalatok vezetőit (igazgatóit), hogy arra nézve, miszerint a vállalatoknál alkalmazott, de a mozgósítás folytán katonai szolgálatra behívott heti béresek, napszámok által hátrahagyott családok, a csa-

IFJ. BARTHA ISTVÁN DEBRECEN, KOSSUTH-UTCA 35.

KÖVEZŐ-MESTER ÉS
UT-ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ

Elvállal kocsisútak, gyalogjárdák, udvarok, kapubejáratok kiburkolását terméskövel, kockakövel vagy téglával, vidéken is. Költségvetéssel szívesen szolgálok. — Telefon 785. szám.

ládagainak számához képest minő segíelyben lennének részesítendők, javaslataikat idő szintén a fenti időig terjesszék be.

Végül ezidőszert tudomásul veszi a Tanács, hogy a városi ménnek mellett alkalmazott, mozgósítás folytán katonai szolgálatra behívott lovászok családja eddig általuk használt lakások használatában meghagyták, sőt a tűzifa járandóságot élvezik, de ezen kedvezmény nem végleges és amennyiben az említett családtagok a telep tisztántartásánál nem segítők, vagy viselkedésük ellen kifogás lesz emelhető, vagy más okból ezen lakásokra szükség lenne: ezen kedvezmény tőlük elvonatik.

Miről a számvédséget a kimutatás kiadása mellett és az osztályvezetők az általuk betervezett kimutatásokkal jkoben értesítendők.

Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1914. évi augusztus hó 24-én tartott ülésében.

Dr. Tatay,
jegyő.

A debreczeni kir. ügyészségtől.

1914/E. 23. A/8.

Az Igazságügyminiszter ur 46,986—1914. I. M. III. sz. rendelete folytán, miután tapasztaltatott, hogy egyes lapok kiadói a rendkívüli- és külön kiadásokra elrendelt kivételes sajtórendészeti ellenőrzést olyképen igyekeznek kikerülni, hogy az izgalmakat keltő háborus kőza híreket távirati vagy írott tudósítások alakjában kirakatokban vagy hirdetési oszlopokon kifüggesztik, vetítéssel vagy egyébként a nagyközönség elé viszik — ezenel értesitem, hogy ezeket a hiradásokat, amennyiben azok műszaki vagy vegyi uton, vagy valamely készülék útján többszörösítve jelennek meg, az illető időszaki lapok külön kiadásainak tekintem és az ezekre már elrendelt kivételes sajtórendészeti ellenőrzést az ilyen hiradásokra is kiterjesztem.

Amennyiben pedig egyes időszaki lapok ezeket a hiradásokat nem sokszorosítva, hanem kézzel írva adnák ki, figyelmeztetem a kiadókat, hogy ha ezek a 12,001—1914. I. M. rendelet 9. §-ában tiltott hírt közölnek, az időszaki lap megjelenésének és terjesztésének ellátása végett fogok illetékes helyen előterjesztést tenni.

Debreczen, 1914 augusztus 15.

Gáthy,
kir. ügyész,
sajtókerületi közzvádó.

1914/E. 1. B/12.

Értesitem, hogy Igazságügyminiszter ur a folyó évi augusztus hó 3-án 45,457—1914. I. M. III. sz. alatt kelt rendeletével az 1912. LXIII.

t.-c. 11. §-ában meghatározott kivételes sajtórendészeti ellenőrzést a 12,001—1914. I. M. E. sz. rendelete értelmében a Magyarország területén bárhol megjelenő minden időszaki lap rendkívüli, illetve külön kiadásaiival szemben elrendelte. Ide-sorozatandók a falragaszók, röpiratok stb. is.

Ehez képest értesitem, hogy e rendkívüli kiadásokból egy példány szétküldés előtt elengedhetetlenül bemutatandó hozzám és engedélyem kikérendő. Az engedély megtagadását írásban kiadom. Ha a lap nem hivatalosan leadott híreket közöl, tartozik azoknak a hadi felügyelő bizottság által látalmazott kéziratát is bemutatni. E szabály megsértése, még ha a sajtótermék bűncselekményt nem tartalmaz is, 2 havi elzárással és 600 korona bēnzbüntetéssel büntetendő.

A nyomdák minden más sajtóterméket, az időszaki lapok kivételével, kézbesítőkönyv mellett a rendes hivatalos idő alatt mutatják be, vidéki nyomdák posta útján küldhetik azokat be. Előbbiek az expedíóra szóval azonnal kapnak engedélyt, utóbbiak a sajtótermékeket csak a postára adást követő egy hét múlva expedíálhatják.

A rendes időben megjelenő lapok kötelese példányai, mint eddig, a szétküldéssel egyidejűleg mutatandók be.

Remélem, hogy minden kiadóhivatal a kivételes helyzetre való tekintettel szigoruan alkalmazkodni fog a kiadott rendelethez.

Debreczen, 1914 augusztus 8.

Gáthy,
kir. ügyész,
sajtókerületi közzvádó.

18,060—1914.

Jegyőkönyv.

Felvételt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1914. évi aug. hó 17-én tartott ülésében.

Indítvány tételik a kitört háboru folytán elrendelt mozgósítás következtében előállott rendkívüli állapotok folytán kelt 16,618—1914. sz. tanácsi határozat némely rendelkezésének megváltoztatása iránt.

Határozat.

Miután azon rendkívüli körülmények, amelyek szükségessé tették a kitört háboru folytán elrendelt mozgósítás következtében kelt 16,618—1914. sz. tanácsi határozat kiadását, a lefolytatott mozgósítás megtörténte után nagyrészt megváltoztak s az elrendelt mozgósítás befejezetett és így a közönség érdeke nem követeli azt, hogy a városi közigazgatási hatóságoknál a hivatalos szolgálatot délelőtt és délután tartson: a városi Tanács a 16,618—1914. sz. t. határozattal d. e.

8—12-ig és d. u. 3—6-ig ideiglenesen megállapított hivatalos órákat megváltoztatja és kimondja, hogy az érvényben levő szerv. szab. rendelet 245. §-a alapján a f. évi augusztus hó 18-tól kezdődőleg a régi alakban d. e. 8—1-ig (vasárnapokon 9—11-ig) fognak a hivatalos órák tartatni.

Amidőn nyomatékosan felhívja a város szolgálatban álló összes tisztviselőket és egyéb alkalmazottakat a szerv. szab. rendelet 250. §-nak azon rendelkezésére, mely szerint minden tisztviselőnek és hivatalnoknak kötelessége a hivatalos órákat megtartani, az elől hivatkozott szakasz alapján felhatalmazza a hivatal főnököket, hogy a felmerülő szükséghez képest a fent újból megállapított hivatalos órákat délutáni időtartamra is meghosszabbíthassák.

Miután pedig a 16,618—1914. sz. t. határozattal elrendelt városházi éjjeli központi ügyelet a m. kir. belügyminiszter ur vonatkozó távirati rendelete szerint továbbra is főtartandó, miután a fentiek szerint a hivatalos órák d. e. 8—1-ig fognak tartani, kívánatos, hogy naponként d. u. 3—6-ig, amikor az éjszakai központi ügyelet kezdetét veszi, a központban állandóan tartózkodjék egy olyan magasabb rangú városi tisztviselő, aki az esetleg, távollevő polgármestert, vagy helyettesét, a polgármester helyettes főjegyzőt megfelelő módon helyettesítse, illetőleg az ezen idő alatt érkező s halasztást nem tűrő fontosabb ügyekben intézkedjen, esetleg jelentést tegyen.

E célból szervezi a délután 3—6-ig terjedő időtartamra a délutáni ügyeletet, amelynek tartására a tanácsnokokat kéri fel. Felkéri pedig dr. Vargha Elemér tanácsnokot, hogy hetenként hétfőn és pénteken, Medgyaszay Miklós tanácsnokot, hogy hetenként kedden, dr. Tóth Emil tanácsnokot, hogy hetenként szerdán, dr. K. Tóth Mihály tanácsnokot, hogy hetenként csütörtökön Szabó Kálmán tb. főjegyző tanácsnokot, hogy hetenként szombati napokon a fent jelzett időben a városházán tartózkodni szíveskedjenek.

Mínhogy ezek szerint a tanácsnokok, továbbá intézkedésig, délutáni ügyelet tartására kérték fel, ennél fogva a városi Tanács őket az éjjeli ügyelet tartása alól felmenti és ezen utóbb említett ügyelet tartásával a város szolgálatában álló aljegyzőket és a többi fogalmazási szakbeli fiatalabb tisztviselőket, valamint a város polgármestere által beosztandó többi alkalmazottakat bizza meg.

Felkéri ennél fogva polgármester urat, hogy az ügyeleti beosztást ennek megfelelően eszközölni szíveskedjék.

Egyebekben a 16,618—1914. sz. határozat itt nem érintett többi rendelkezését változatlanul fentartja.

Az eddig teljesített éjszakai ügyeletekért a többször hivatkozott határozattal megállapított 4—4 korona díjat kiutalványozza. Utasítja a házépítési hivatalt, hogy ezen a címen vegyen a házépítési terhére 84 koronát szv. — jegy alatt kiadásba és ezen 84, azaz nyolcvannegy K-ből négy-négy koronát dr. Vargha Elemér, dr. Tóth Mihály, Medgyaszay Miklós és dr. Tóth Emil tanácsnokok, Szabó Elek, dr. Vásári István és dr. Hegedűs István tb. tanácsnok, aljegyzők, dr. Tatay Zoltán, dr. Kiss Sándor és dr. Vass Károly tb. aljegyzők közigazgatási fogalmazók, dr. Balla Bertalan közigazgatási fogalmazó, dr. Miszti Károly közígy. gyakornok, Kondor Kálmán főszámvevő, Nagy Sándor számvevő, Koncz Ákos tb. tanácsnok, főlevéltárnok, Herpay Gábor levéltárnok, Somogyi Rezső számtiszt, Kiss Ferenc s. számtiszt, Zoltai Lajos muzeumőr, Tóth Imre irodatiszt és Varga Lajos kezéhez fizessen ki.

Kijelenti, hogy az ezután teljesítendő éjjeli ügyeleti szolgálatokért a 16,618—1914. sz. határozattal megállapított díjazásnak kiutalása iránt később fog intézkedni. Utasítja ennél fogva a számvevőseget, hogy a kiutalás végett ide a folyó évi szeptember hó 1-én tegyen jelentést.

Végül tudomásul veszi rendőrfőkapitány azon bejelentését, hogy a városunkba toloncolt szerb katona szűkevényeket ideiglenesen a Péterfia-u. 28. sz. volt katonai fogház helyiségeiben szállásolta el és részükre 2 szekér szalmát vitetett.

Miről polgármester urat, számvevő és házépítési hivatalokat, „A város” című lapot ezen határozatnak egy izbeni közzététele végett, valamint a városi tanács tagjait és az összes hivatal főnököket értesíti.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1914. évi augusztus hó 17-én tartott üléséből.

Dr. Tatay Zoltán,
t. jegyző.

Hatóságilag megállapított árak.

A főkapitány az élelmiszeruzsora ellen.

Rostás István rendőrfőkapitány erélyesen kezébe vette az élelmiszer-árak szabályozásának ügyét, hogy az esetleges visszaéléseket megakadályozza. E végből egy végzést is hozott, amely a következőképen szól:

A debreczeni fűszernagykereskedők aug. 20-án tartott gyűlésében a nagykereskedők által egyes élelmiszerek és más fogyasztási cikkek áráira vonatkozó közös megállapodást nagyban és egészben tudomásul veszem és az alább felsorolt élelmi- és egyéb fogyasztási cikkeknek az általuk megállapított és alább kitüntetett árak mellett való árusítása ellen kifogást nem emelek. És pedig

tudomásul veszem, hogy a jamaicai kávé kilogrammonként 4·20 K, a domingói kávé kilogrammonként 4·40 K, a portorricói kávé kilogrammonként 4·80 K. Ceylon, mocca kávé, java 5 K, nemes maragagip 5 K, keverék darált kávé 3 K, közép árpakása 72 f, legnagyobb árpakása 48 f, petróleum literenként 36 f, császárölaj literenként 40 f, közönséges svéd gyufa csomagja 14 f, közönséges jobb minőségű 16 f, kénés gyufát pedig 10 fillérért árusítják.

Miután azonban egyes árucikkeknek az árait teljesen indokolatlanul 25—30, sőt még ennél is magasabb percenttel kívánják emelni a fűszer-nagykereskedők, az alább felsorolt árucikkekre az általuk megállapított árakat tudomásul nem veszem és figyelmeztetem az összes fűszer- és egyéb kereskedőket, hogy az alább felsorolt cikkeknek az általuk megállapított árak mellett való árusítását élelmszerű uszorának tekintem és azon kereskedő ellen, aki ilyen árak mellett árusít, a kihágási eljárást haladéktalanul folyamatba tetetem és vele szemben a legszigorúbban fogok eljárni. Nem veszem tudomásul ugyanis, — hogy

a braziliai közönséges kávé, melynek ára eddig 2·80 K, most 3 K; brazilai első rendű eddig 3, most 4 K, quatemala kávé eddig 3·80, most 4·60 K, közönséges braziliai pörkölt kávé eddig 3·20, most 4·80, pörkölt braziliai finom kávé eddig 3·60, most 5·20 K, jobb fajok keverve eddig 4·60, most 5·60 K, legjobb fajok eddig 5, most 6·40 K, aprószemű kása eddig 72 f, most 80 f, nagyszemű kása eddig 18 f, most 64 fillérért árusították.

Ezen árucikkeknek árai is öt, de legfentebb 10 százalékkal emelhetők fel.

Ugyancsak nem veszem tudomásul a fűszer-nagykereskedők azon megállapodását se, hogy a lisztet és grizt az István gőzmalmi liszték alapáránál öt százalékkal kívánják magasabban árusítani, mivel az István gőzmalomtól veit értesülésem szerint az általa megállapított és árjegyzékbe foglalt árúknál minden egyes viszontelárusítónak öt, sőt nagyobb árúknak hét—hét és fél százalékkal adja olcsóbban a lisztet s így a viszontelárusítók, az István malom által megállapított árak mellett is 5—7 és fél percentet nyernek, ami pedig a mai nehéz viszonyok között feltétlenül elegendő és megfelelő üzleti haszon.

Tekintettel arra, hogy az eddigi szokás szerint Debreczenben a liszt árai mindenkoron az István malom által megállapított árakhoz alkalmazkodnak és miután az István malom árainak hullámzásait állandóan figyelemmel fogom kísérni és szükség esetén azt szintén hatóságilag korlátozni, figyelmeztetem az összes fűszer- és lisztkereskedőket, továbbá a malmokat is, hogy a liszt árát az István gőzmalom által megállapított napi árfolyamnál magasabban nem árusíthatják

és mindazon kereskedő és malomtulajdonos ellen, kik ezen áraknál a lisztet és grizt magasabb árban árusítják, ha súlyosabb cselekmény fenn nem forog, úgy ellenük a kihágási eljárást, de súlyosabb esetben a bünyügyi eljárást is feltétlenül és haladéktalanul folyamatba tetetem.

Tekintettel továbbá arra, hogy egyes kereskedők hivatalomnál a cukor árának is 1 korona 6 fillér, sőt ennél magasabb összegre való fel-emelését azzal indokolták, hogy a Magyar Államias Hitelbank debreczeni fiókja, mint a magyar cukoripar r.-t. képviselője emelte fel az árakat és tekintettel arra, hogy az említett részvénytársaságtól beszerzett hivatalos árjegyzék tanúsága szerint ez a tényállítás nem felel meg a valóságnak, szigorúan és egyuttal utolsó ízben hívom fel az összes érdekelt kereskedőket, hogy a jelenlegi körülmények között és beszerzési árak mellett a cukor kilóját 96 fillérenél magasabban semmi esetre se árusítsák, mert ellenkező esetben velök szemben az 5600—914. bm. r. sz. körrendelet értelmében a kihágási eljárást haladéktalanul folyamatba teszem.

A magyar cukoripar r.-t. helyi képviselője ugyanis becsatolta érvényben levő hivatalos árjegyzékét, melyek szerint azok a kereskedők, akiknél régebbi kötésük van, kötésük erejéig további 82 korona 92 fillérért kapják a cukrot a debreceni állomásra szállítva és még 2 percent skontót is élveznek. Azok a kereskedők pedig, akiknek kötésük lejárt, vagy egyáltalában nem volt, a folyó évi aug. 17-diki, tehát legutóbbi hivatalos ármegállapítás szerint ugyancsak Debreczenbe szállítva és ugyancsak 2 percent skontó kedvezménnyel métermázsáját 88 korona 40 fillérével vásárolják. Nincs tehát semmi indoka annak, hogy a kereskedők 1 korona 6 fillére sőt némelyek ennél is magasabba emeljék a cukor árát, annál is inkább, mivel legtöbbször a régi és olcsóbban bevásárolt cukorkészletüket árusítják.

A hadbamenő katonáknak tilos szeszitalt adni.

A belügyminiszter ur körrendelete.

A belügyminiszter 6281—1914. B. M. eln. szám alatt a következő körrendeletet bocsátotta ki a hadbavonuló katonák szeszitalokkal való megajándékozásának tiltása tárgyában:

Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.

Lelekemelő az a lelkesedés, amellyel a nemzeti becsület védelmében reánk kényszerített háborút az egész ország közhangulata fogadta.

Ennek a lelkesedésnek a következménye, hogy a harcba vonult katonáink iránt szinte elemi erővel nyilatkozik meg országszerte a közönség szeretete, mikor ézeket a vasuti állomásokon — immár heteken át — nap-nap után elhalmozza gyöngédségének minden jelével.

Sajnos, ez a gyöngédség oly módon is nyilvánul, amely katonáinkra egyenesen ártalmas.

Az adományok közt ugyanis nem kis szerepe van a szesz italok mindenféle fajának, amelyet a közönség bőségesen juttat átvonuló harcosainknak és amelyet azok részint a nyári hőség okozta szomjúságukban, részint önfeledt lelkesültségükben kellő mértéken túl fogyasztanak is.

A szesz italok sokfélesége és azok élvezete után nemcsak muló kábultságot, hanem számos esetben *huzamosabb ideig tartó rosszulletet is okoz*, és még a legenyhébb esetekben is hosszúra időre gyöngíti a szervezet ellenálló képességét és szívósságát, gyakran azonban makacs gyomor bajoknak, sőt már több esetben *végzetes baleseteknek* vált okozójává.

A nagyközönség egyes tagjai — csupán saját szerény mennyiségű adományukra gondolva — elfelejtik, hogy mások százan és ezren a napnak minden órájában, hasonló adománnyal árasztják el katonáinkat, akik akként állandóan ki vannak téve sokféle szeszitalok élvezetével járó veszedelmeknek.

A nemeslelkű közönségnek nem lehet szándéka, hogy bár akaratlanul — ily veszedelmeknek okozójává váljék, — a kormánynak pedig egyenesen kötelessége, hogy utját állja mindannak, ami a haza védőinek egészségét, erejét, vagy ellenálló képességét csökkenti, sőt életükre is veszedelmessé válhatik.

A hazafias közönséget hálás köszönet illeti azért a gyöngéd figyelemért, hogy hadbavonuló katonáink iránt érzett nagybecsülésének és szeretetének élelmiszerekből, dobány- és szivarfélekből és más hasonlókból álló adományokkal ad kifejezést.

Katonáink egészségének és harcképességének érdekében azonban szigoruan megtiltom, hogy hadba vonuló katonáinkat a közönség köréből bárki a vasuti állomásokon szeszitalokkal ajándékozza meg, a rendőrhatságoknak, illetőleg közegeknek teszem kötelességükké, hogy e tilalumnak érvényt szerezzenek.

Felhívom a Cimet, hogy erről a tilalomról a nagyközönséget a legszelesebb körben azzal a kéréssel értesítse, hogy nemcsak helyesen, de nemesen is cselekszik, ha egyébnemű adományai mellett arról is gondoskodik, hogy katonáink minden vasuti állomáson bőven legyenek látva *tiszta és friss ivóvízzel, vagy alkoholmentes egyéb frissítőkkel.*

Elvárom a Cimtől, hogy rendeletelem szigorú végrehajtásáról teljes eréllyel fog gondoskodni.

Budapest, 1914. évi augusztus hó 23-án

Sándor s. k.

M. kir. földmivélségi miniszter.

40,500/III—1. sz.

Körrendelet.

Valamennyi városi- és vármegyei törvényhatóságnak.

A közfogyasztásra szánt s a termelés helyéről idegen községbe (városba) szállítandó friss husok darabolására vonatkozólag az 54,300—908. sz. husvizsgálati rendelet 114. §-ába foglalt határozmányok köz- és állategészségügyi kedvező hatásuk mellett is — miként azt a husvizsgálati rendelet végrehajtása során nyert tapasztalatok bizonyítják — a városok hussal való ellátásának megkönnyítése s általában közlelmelési viszonyaink javítása érdekében mégis némi módosításra szorulnak.

Azok a fontos köz- és állategészségügyi érdekek, melyeket a husvizsgálati rendelet szóban levő rendelkezése védeni kíván s melyek az ily husok bizonyos meghatározott nagyobb darabokban való szállításának megkövetelését az utólagos husvizsgálat eredményes teljesíthetése céljából szükségessé tették, husvizsgálati viszonyaink fokozatos fejlődése ellenére ugyan még jelenleg is óvatosságra intenek, mégis a fent említett s hasonlóképen nagy jelentőségű érdekek lehető ki-elégítése céljából az idézett rendelet szakasz szigorú határozmányainak oly irányu enyhítéséről, mely az egészségi, illetőleg állategészségi ártalmak elhárítására az e részben több ízben meghalgotott országos állategészségügyi tanács ismételt nyilatvántott szakvéleménye szerint kellő biztosítékok nyujt, elzárkózni nem kívánok.

Az idézett rendelet 114. §-ának a közfogyasztásra szánt friss husok darabolására vonatkozó határozmányait emnélfogva a hatósági (állami, városi-, községi kör-) állatorvos által élő állapotban, valamint levágás után szabályszerű módon megvizsgált állathól származó s közfogyasztásra fel-tétlenül alkalmasnak talált husokra ezennel hatályon kívül helyezem s megengedem, hogy az ily husok tetszés szerinti nagyságu darabokban szállitassanak a termelés helyéről idegen község-gekbe.

Az ily módon szállított husok minden egyes darabját a származási hely illetékes husvizsgálo állatorvosa külön-külön lebélyegezni s a hus-szállitványokat kísérő igazolványokon az összszuly felüntetésén kívül azt is igazolni tartozik, hogy az igazolványban egyenkint megnevezett és darab

szám szerint felsorolt husok valóban az általa szabályszerűen megvizsgált a emberi élelemre alkalmasnak talált állat husából származnak.

Az olyan közfogyasztásra szánt friss hússzállítmányok azonban, melyek csupán képesített (laikus) husvizsgáló, vagy emberorvos által megvizsgált állatból valók, ezután is csak az említett rendelet-szakaszban megállapított nagy darabolás mellett szállíthatók idegen községekbe, mert állatorvosi szakismerettel nem rendelkező husvizsgálók ténykedése esetén az utólagos husvizsgálat teljesíthetéseben rejlő biztosítéktól eltekinteni ezidőszert helyén valónak még nem mutatkozik.

Megjegyzem végül, hogy a városoknak és községeknek a husvizsgálati rendelet XI. fejezetében biztosított ellenőrzési jogát s az abban előírt egyéb szállítási feltételeket ezen rendelkezésem nem érinti.

Felhívom a törvényhatóság közönségét, hogy ezen rendeletéről az illetékes állategészségügyi hatóságokat és közegeket tudomás és szoros alkalmazkodás végett értesítse, a husvizsgálatot teljesítő hatósági állatorvosokat pedig ez irányú működésük kiváló fontosságára és az ebből reájuk háruló súlyos felelősségre való figyelmeztetéssel vizsgálati teendőinek lelkiismeretes pontossággal leendő végzése utatása.

Budapest, 1914 július 31.

Ghüllány, s. k.

M. kir. Földmívelésügyi Miniszter. 49,276/III. A. 2. Kormányrendelet. Valamennyi vármegyei és városi törvényhatóságnak. A 121. 118/1913. számú itteni rendelet 8. pontja szerint a feldolgozásra vagy eladásra szánt hus elhelyezésére szolgáló légszekrényekben a huson kívül más élelmi cikkeket vagy tárgyakat tartani tilos. Ezzel kapcsolatban újabbán kérdés merült fel az iránt, hogy a faggyu, mely az 54,300/1908. számú vizsgálati rendelet 59. §-a értelmében ezen rendelet szempontjából szintén a hus fogalma alá tartozik ugyan, melynek más emberi fogyasztásra szánt husokkal egy helyen való tartása azonban bizonyos okoknál fogva nem mindig mutatkozik kívánatosnak, mikor és minő feltételek mellett helyezhető el a/közvágóhídi hűtőkamarába? Erre vonatkozólag az e részben meghallgatott országos állategészségügyi tanács szakvéleménye alapján a következőkről értesitem a közönséget; a faggyut nyilván azért mert nálunk az idő szerint még túlnyomóan ipari célokra értékesítik, husiparosaink általában nem szokták olyan gondal kezelni, mint a vágóállatoknak emberi fogyasztás céljaira szolgáló egyéb testrészeit, aminek az a természetes következménye, hogy idő előtt megromlik, emberi élelemre alkalmatlaná válik. A faggyu idő előtt való megromlásának szennyeződés az oka, ami a faggyut rendszerint az álla-

tok nem eléggé gondosan végzett feldolgozása közben, amikor is az a gyomor, a bél vagy a húgyhólyag tartalmával jut könnyen érintkezésbe, vagy pedig akkor éri, ha kiszigerelése után a vágóhelyiség puszta padlójára vagy tisztátalan edénybe, kosárba vagy tartályba helyezik. Azzal, hogy a faggyut közvetlenül kiszigerelése után halomba rakják, edénybe, kosárba vagy másféle tartályba helyezik, a kibűlését akadályozzák meg, ez pedig viszont már rövid néhány óra múlva a faggyu megfűlledésére, arra a vegyi elváltozásra vezet, amikor a benne felhalmozódó nagy mennyiségű kénhidrogén miatt erős büzt terjeszt és csakhamar zöldségen elszinesedik. A faggyu hűtőbe helyezésével sem a szennyeződése nyomán meginduló rothadás, sem pedig a fűlledés nem akadályozható meg úgy, hogy a rothadás folytán keletkező kellemetlen illó anyagok, valamint a fűlledés közben termelt kénhidrogén a hűtő levegőtjét előbb-utóbb megfertőzi, ami az ott elhelyezett húst, minthogy ez az illó anyagokat tudvalevően mohón veszi magába, csekélyebb értékűvé, sőt esetleg emberi élelemre alkalmatlaná teheti. Mindezekre való tekintettel csakis az emberi fogyasztás céljaira szánt és ennek megfelelően a legnagyobb tisztaság szem előtt tartásával termelt és a kiszigerelés után nyomban alkalmas módon lehűtött faggyunak hűtőbe helyezését engedhetem meg, míg a csak legkisebb mértékben szennyezett, valamint a teljesen ki nem hűlt faggyu hűtőbe nem helyezhető, még ha az erre a célra hűtőnek külön helyiség is állana rendelkezésre, mert vágóhídi hűtőbe csakis emberi élelemre alkalmas hús illetve faggyu helyezhető el, a szennyezett illetve káros hús pedig a fentiek szerint nem tekinthető ilyennek. Budapest, 1914. évi július hó 7-én. A miniszter rendeletéből; olvashatatlannal aláírás. Miniszteri tanácsos.

HIRROVAG.

— **Uj egyetemi tanár.** Ő Felsője a vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszter un elöterjesztésére *Kemény Gyula* dr. m. kir. udvari tanácsost, a debreczeni bábaképző igazgató főorvosát, egyetemi tanárrá nevezte ki. Nagy tudású férfit ért e kitüntetés, aki egész életét a tudományok művelésének és az emberszeretet művének szentelte és szenteli. A közügyekben fáradhatatlan tevékenységét fejt ki és a debreczeni egyetem létesítésében örök érdemei vannak.

— **Pótállatvásár a Hortobágyon.** A debreczeni kerületi kereskedelmi és iparkamara közbírái teszik, hogy a kereskedelmi miniszter un szeptember-3-án a Hortobágyon pótállatvásárt engedélyezett.

— **Kérelem.** Az 1913. évi polgármesteri jelentéshez szükséges adatok sürgős beküldésére ez uton is felkérjük az egyes ügyosztályok vezetőit. Ugyancsak felkérjük az összes iskolák kulturális és jótékony intézetek igazgatóságait, hogy 1913—1914. évi értesítőjüket méltóztatásnak lapunk f.-szerkesztőjéhez megküldeni.

17,824—1914.

Árlejtési hirdetmény.

A városi tanács a rendőrség által letartóztatott és elítélt, továbbá toloncegyének részére 1915. évi január 1-től 1917. évi december 31-ik napjáig terjedő 3 éven át szükséges napi élelmezésnek szállítására, illetve vállalat uton biztosítására zárt ajánlati versenytárgyalás megtartását határozta el.

A kellő címzéssel ellátott zárt ajánlatok f. évi szeptember hó 30-ik napjának 1/211 órájáig adandók be a polgármesteri hivatalhoz, ezt megelőzőleg azonban ajánlattevők 500 korona bánatpénzt tartoznak készpénzben, vagy óvadék-képes értékpapírban a házipénztárnál letétbe helyezni és az erről nyert letéti jegyet ajánlataikhoz csatolni

Az ajánlatok ugyanazon napon d. e. 11 órakor fognak a városháza könyvtárszoba helyiségében nyilvánosan felbontatni.

Elkésve, vagy bánatpénz nélkül tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek s a város fentartja magának azt a jogot, hogy az ajánlatok között szabadon választhasson, avagy ezek figyelembe vétele nélkül az élelmezést más uton is biztosíthassa.

Vállalati feltételek a városi számvevői hivatalban, hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1914 augusztus hó 24.

A városi Tanács.

Debreczen sz. kir. város Polgármesterétől.

Hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város Közigazgatási Bizottságának a folyó 1914. évi augusztus hó 5-én 909—1914. kb. szám alatt kelt határozata folytán az utadó pénztár 1915—1916. évekre összeállított költség előirányzata az 1890. évi I. t.-c. 22. §-a értelmében a folyó évi augusztus hó 28-tól kezdődőleg 15 napi közszemlére a polgármesteri hivatalban kitétetik.

Erről az érdekelték azzal értesítettnek, hogy az ez ellen irányuló észrevételeiket ugyancsak a polgármesteri hivatalhoz fentebb jelzett határidő alatt beadhatják.

Debreczen, 1914 augusztus 27.

Polgármester.

15,246—1914. sz.

Versenytárgyalási hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa, a törvényhatósági bizottság 292/1914. sz. határozata folytán, f. év augusztus 31-én délelőtt 10 órára kitűzött lejárattal, a városi szegényház alább felsorolt szükségletének biztosítására versenytárgyalást hirdet.

A szükséglet:

1. Ötven, azaz 50 drb. pokróc.
2. Háromszáz, azaz 300 drb. lepedő.
3. Kettőszáz pár, azaz 200 pár férfifehőnemű (ing és lábravaló).
4. Kettőszáz, azaz 200 drb. törülköző.
5. Hatvan, azaz 60 drb. férfi nyári vászon nadrág.
6. Kettőszáz, azaz 200 drb. párnahaj.

Ajánlat az egész szükségletre, vagy annak egy részére is tehető. A szolgáltatandó anyag mintája megtekinthető a városi szegényügyi biztost szobájában, városház első emelet 22. számú ajtó, vagy a szegényház gondnoki hivatalában.

A versenytárgyaláson résztvenni kívánók 250 korona bánatpénzt tesznek le a város házipénztárában, készpénzben vagy biztosítékképes értékpapírban és letéti jegyükkel kiigazított kérvényüket a jelzett napon a polgármesteri titkári hivatalban adják be.

A szállítás egy évi kötelezettségre terjed.

Ajánlattevők az árra nézve 30 napig maradnak kötelezettségben.

A városi Tanács az ajánlattevők közül szabadon választ és a szükségletet együtt vagy megosztva is kiadhatja. Utóajánlat nem fogadtatik el. Az ajánlatok felbontása ugyanaznap délelőtt 11 órakor történik a városház könyvtárszobájában.

Kelt Debreczen, 1914 aug. 17-én.

A városi Tanács.

16,526—1914. szám.

Pályázati hirdetés.

A debreczeni m. kir. gazdasági akadémiánál Debreczen sz. kir. városnak az 1914—5. tanévre egy alapítványi helye üresedésbe jött: felhivatnak azon debreczeni születésű és illetőségű ifjak, akik a debreczeni akadémiába hallgatókul felvéve vannak s akik az alapítványi helyet elnyerni óhajtják, hogy születési anyakönyvi kivonat és illetőségi bizonyítvány és a gazdasági akadémiai felvételt igazoló indexel felszerelt kérvényeiket folyó 1914 október hó 2-ik napján a városi Tanácshoz adják be.

Debreczen, 1914. évi augusztus hó 6-án.

A városi Tanács.

62,720—V. 1914.

Hirdetmény.

Mindazok a személyek, kik az 1914. évi szeptember hó 1-ső napján a szabad forgalomba már átment, vagyis az 1899. évi XX. t.-c. szerinti szeszadóval és az 1899. évi XXIV. t.-c. szerinti szeszadópótlékkal is már megadóztatott olyan égetett szesz folyadékok készletével bírnak, mely összesen 10, illetőleg 5 liternél több alkoholt tartalmaz, az 1914. évi XXVII. t.-c. 8. §-ának második bekezdése értelmében kötelesek legkésőbb az 1914. évi szeptember hó 3-ik napjáig a folyadék mennyiségét és annak alkohol tartamát, valamint azon községet és helyiséget, melyben az a folyadék tartatik, az illető készletek tartási helyére nézve illetékes pénzügyőri szakasznál írásban két példányban bejelenteni, tekintet nélkül arra, hogy ezek a készletek saját vagy idegen helyiségekben vannak-e elhelyezve.

Ha az égetett szesz folyadékok összes készlete az 1899. évi XXV. t.-c. szerinti elárúsításra vagy kimerésre jogosultsággal bíró személyek birtokában 10 liter, más háztartásokban pedig a családfő birtokában 5 liter tiszta alkoholt meg nem halad, azt nem kell bejelenteni. Minden más esetben a szabadforgalomba már átment összes készletet, ide értve a pótdó adó alá nem eső 10, illetve 5 liternyi mennyiséget is, bejelentendő.

A kis tartályokban lévő illatszerek, ha súlyok 1 kg.-nál nem tesz többet, nem esnek a bejelentés kötelezettsége alá.

A bejelentések az előírott minta szerint szerkesztendők. A bejelentéshez szükséges űrlapok az előállítási költségek megtérítése mellett minden pénzügyőri szakasznál és Budapesten a fogyasztási adóhivataloknál is kaphatók.

A készletek bejelentése és a készletek után esedékes pótdó adó befizetése a birtokosnak képezi kötelezettségét.

Az egyúgyazonon fél birtokában ugyanabban a községben (városban), habár különböző helyiségekben lévő folyadékok egy bejelentésbe foglalhatók, de az ugyanazon fél birtokában különböző községekben (városokban) lévő égetett szesz folyadékokról községenként külön-külön bejelentések teendők.

Zárt palackokban lévő égetett szesz folyadékoknál, továbbá likőröknél, vagyis olyan égetett szesz folyadékoknál, melyeknél a cukortartalom egy hektoliter folyadékban legalább 10 kilogrammot tesz, valamint édesített pálinkánál, vagyis

olyan égetett szesz folyadékoknál, melyeknél a cukortartalom egy hektoliter folyadékban egy kilogrammot meghalad, de 10 kilogrammnál csekélyebb, az alkoholtartalmat nem kell bejelenteni. A pótdó adó alá eső bárminő esszenciálnál, illatszereknél, kozmetikus cikkeknek, gyógyszereknek és gyógyászati készítményeknek, azok alkoholtartalmának bejelentése szintén mellőzhető.

Midőn a bejelentés kötelezettsége alá eső égetett szesz folyadékok az 1914. évi szeptember hó három első napján szállítás alatt állanak, anélkül, hogy már bejelentve és pótdóval megadóztatva lennének, a bejelentés megtétele és a pótdó befizetése az áru átvevőjének képezi kötelezettségét, ki a bejelentést a szesz megérkezésétől számítva legkésőbb 48 óra alatt megtenni köteles.

Ha az 1914. évi szept. hó 1-én meglévő égetett szesz folyadékok készletének a fentiek szerinti bejelentése, illetőleg az 1914. évi szept. hó három első napján szállítás alatt volt égetett szesz folyadéknak a szesz megérkezésétől számított 48 óra alatti bejelentése elmulasztatik, vagy ha a bejelentett alkoholmennyiség 10 százalékkal csekélyebb annál a mennyiségnél, mely a hivatalos feltételnél megállapítatik: az 1908. évi XXVIII. t.-c. 121. §-a értelmében az így megrövidített, vagy megrövidítés veszélyének kitétt pótdó adó 4-szeres összegétől annak 8-szoros összegéig terjedhető pénzbüntetés alkalmaztatik.

A bejelentésben foglalt másnemű valótlanságok, melyek nem az alkohol mennyiségére vonatkoznak, 10 K-tól 200 K-ig terjedő pénzbüntetéssel fenytetnek.

Azok az alkoholmennyiségek, melyek a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok, illetőleg Bosznia vagy Herzegovina területéről az 1894. évi XV. t.-c., illetőleg az ezt módosító 1899. évi XVII. t.-c. szerinti szabályszerű eljárás mellett még az 1914. évi szept. hó 1-ső napját megelőző időben utaltattak át a magyar szent korona országainak területére, ide azonban csak folyó évi szept. hó 1-ső napján vagy azután érkeznek be, a most hivatkozott törvényekben körülírt eljárásom kívül további bejelentési kötelezettség alá nem esnek.

M. kir. Pénzügyigazgatóság.

Debreczen, 1914 augusztus hó.

Nagy József,

kir. tanácsos, pénzügyigazgató.